

HATÁRŐR

Az Országos Függetlenségi és 48-as Párt Délvidéki és Alföldi Függetlenségi Párt Ujvidéki Hivatalos Lapja.

Előfizetési árak helyben és vidéken:
Egy évre 12 K., félévre 6 K., negyedévre 3 K.
Egyes szám 12 fillér.

Megjelenik vasárnap és
csütörtökön reggel.

Szerkesztőség és kiadóhivatal:
UJVIDÉK, PETŐFI-UTCA 47. SZÁM, ahova a lap szellemi
s anyagi részét illető közlemények küldendők.

A Magyarországi németek szempontjából nincs nemzetiségi kérdés.

Most, mikor homloktérben a nemzetiségi kérdés és a horvátoknak juttatott kedvezmények után a románokkal folynak a tárgyalások, nem lesz érdektelen, sőt kétszeres aktuálitással bír egy a pancsovai D. T. B. legutóbbi számában megjelent és igen illetékes helyről eredő cikk reprodukálása, mely a magyarországi németek itteni helyzetét teljes tárgyilagossággal a következőkben világítja meg.

Magyarország — sajátságos földrajzi fekvésénél fogva, valósággal *éket képez* két egymással határos, egészen különböző világ között. Egyfelől a nyugoti világ, melyet nagyjában és egészében a *germán* elem, mint ezen ékhez legközelebb fekvő — képvisel, másfelől a keleti részen a *szláv* mint főelem, részben pedig a *román* elem is. Hogy ezen *néprajzi* alakulásánál fogva ez az ék nem maradt meg *tiszán magyarnak*, de nem is maradhatott, sok egyéb magyarozaton és más jelenségen kívül legtermészetesebb következményét éppen ezen földrajzi fekvésében találja. Mert ha Magyarország földrajzi helyzete esetleg olyan volna, mint Spanyolországé, vagy Görögországé, akkor a magyar elemnek fölényes ereje a legheterogénebb elemeket asszimilálta, magába szivta volna, mint az fent említett országokban történik. De ezen idegennyelvű elemek áthullámzása mindezen asszimiláló törekvések elé elejétől fogva áthidhatatlan gátat állított, amelyet azután az új és legújabb korban a nyomtatott szó által elért fellendülés és a forgalom könnyűsége még meg is erősített, úgy hogy *formális nyelvi* asszimilálódás beláthatatlan időig nem is várható. Valamennyi kormányának ezért az volt a nyíltan is vallott alapelvük, hogy a nemzetiségeket meg kell hagyni a jogaikban. A valóságban és gyakorlatban persze különféleképp alakult a dolog: az egyes kormányok egyéni felfogásához, sőt bizonyos belső és külső konstellációkhoz képest. Egyben azonban valamennyi kormány egyforma maradt: a *németség mindenkor államfenntartó, soha sem bomlasztó elemnek tekintett*. Ha ennek belső és külső okát kutatjuk, úgy egy tekintet Magyarország etnografiai — néprajzi — helyzetére, feltárja előttünk a főokot. A németek sehol sem laknak kompakt tömörségben, elszórtan az egész országban találhatók, de egy-

séges területet sehol sem laknak. Az ebből következő saját gyöngeségük helyes megismerésében csatlakozást kerestek és találtak. Helyes ösztönszerűségéből a Magyarországhoz való csatlakozást választották, egyfelől mert ez a nép számbelileg és erkölcsi sulyban a leg erősebben volt képviselve az országban, másfelől meg azért is, mivel valamelyik szláv vagy román elemhez való csatlakozásuk idővel egyenlő lett volna nyelvi létük megsemmisítésével. Ezen állításnak első része nem szorol indokolásra, másik része gyakorlatilag be van igazolva mindenütt ott, ahol sajátságos viszonyok következtében csakis szorosabb együttélés volt egyfelől németek és másfelől nem magyarok közt. A németek voltak köztudomás szerint ezen országnak első idegenajku lakói, akik egy államnyelv szükségességének teljes tudatában voltak s akik saját iskoláikban gondoskodtak róla, hogy legalább a felserdülő ifjuság ezen *állami szükségességnek* eleget tegyen. Megengedjük, hogy főleg az utolsó évtizedekben a külpolitika is, különösen a hármasszövetség keletkezése és evvel saját szoros csatlakozásunk a német birodalomhoz, közre játszottak, de inkább azt állíthatjuk, hogy utóbbi körülmények nem annyira a németet hozták közelebb a magyarhoz, mint megfordítva, ami természetes is, mert a reakció idején és röviddel azután német és osztrák egy ugyanazon forgalom volt s azért egyik sem rokonszenves a magyar előtt. Külső okokra volt szükség, hogy ez a kelletlenség rokonszenvvé változzék. A külpolitika kialakulása, egy erős germán hatalmassághoz való csatlakozás szükségessége ez irányban változást értelt meg a magyarságban. Ezzel szemben kétségbevonhatatlan tény, hogy a német Magyarországon 1848 előtt és után kereste a csatlakozást a magyarsághoz és azt meg is találta. El kell ugyan ismerni, hogy ezt a csatlakozást nem az érzület, hanem az ész hozta létre, de éppen mert ez a csatlakozás nyugodt megfontolásoknak volt az eredménye, ezért annál mélyebbre ható, annál szilárdabb. De nem szabad figyelmen kívül hagyni azon körülményt sem, hogy másfelől a magyarság szívesen látja soraiiban a magas kulturfokon álló, számbelileg és gazdaságilag erős szövetségestársat és megadja neki azt, ami jog- és törvénynél fogva s az *állam* okvetlenül megkívánt *egységének* csorbítása nélkül megadható.

Igy tehát a nemzetiségi kérdés a magyarországi németek szempontjából meg van fejtve s nincs az a mozgalom,

mely képes lenne más irányba terelni ezt az egészséges és józan gondolkozású népet, mely egyfelől apáink nyelvéhez ragaszkodik, de másfelől megadja az államnak mindazt, ami az államé.

Szerb színészet — Ujvidéken.

„Hipnozisban.”

December 30-án „Hipnozisban” premier dráma 3 felvonásban, írta Dr. Szvinyárev, — került színre.

Az érdeklődés e darab iránt rendkívül nagy volt. Már napokkal előbb a ház el volt adva. Az illusztris társaságban ott volt többiek között: a főispán, képviselőnk, a polgármester, főkapitány, stb.

Az első felvonásban Dr. Kojits orvos (Matejits) mint nőtlen ember jelenik meg, mellette az aggódó édesanya várva-várja, hogy fia boldog házasságot kössön Szofka k. a.-nyal. Gajits (Nikolits) kebelbeli barátja, aki különben arról híres, hogy tisztességes asszonyokat és lányokat elcsábít és azután faképnél hagyja — folyton-folyvást Dr. Kojits lakásán van, sőt a véletlen úgy akarta, hogy éppen Szofka k. a. leány korában egy izben szerelmes volt Gajits-ba, de ideje korán látván, hogy Gajitsnak milyen aljas szándéka van, — szakít vele. E közben megjelenik Tesitsné (Dinitsné) — aki arról híres, hogy pletykákat hoz és visz — mint házasságközvetítő Dr. Kojits lakásán és nem is találkozáván vele, — távozik, amidőn meghallja, hogy közvetítésével elkésett, mert Dr. Kojits már el jegyezte Szofka kisasszonyt. Bratits (Dinitits) nyug. őrnagy is itt van, no de mi célból, azt nem tudni, mert csak egy-két goromba szót váltott Jankóval (Dusanovits), Dr. Kojits hű és odaadó szolgájával és örökre eltűnik.

A második felvonásban Dr. Kojits mint nő, családapa jelenik meg hű, odaadó neje, Szofka mellett. Gajits mint házi barát minduntalan ott van Kojitséknál és igyekszik Szofkát megnyerni aljas céljaira. Ez így három évig tartott, míg végtére egy gyöngye pillanatban Szofka megcsalja férjét Gajitssal. Minderről Janko szolgának tudomása volt.

A harmadik felvonásban Jankó elárulja a titkot gazdájának, Dr. Kojitsnak. Az orvos hipnozisban megtudja nejétől, hogy ez mind úgy van. Az asszony bemegy a gyermekszobába, közben Gajits látogatába jön, az orvos elhívja a nejét, aki minden bevezetés nélkül elmondja Gajitsnak, hogy: aljas ember, csábító, gazember. Erre Dr. Kojits — Gajitsot lakásából kilöki, a mellékszobában revolver-lövés hallatszik, a szolga ijedten berohan az orvoshoz és bejelenti, hogy neje magára lőtt, de még életben van.

Evvel a függöny legördül. Ime ez a tartalma a „Hipnozisz“-nak.

A fenti premiér gazdag drámai jelenetekben és erős erkölcsi alapon áll, messze felülmúlja az eddigi ily zsánerű — premiereket. Egy gyöngéje azonban, hogy nincsen kellőképen kidolgozva, pld. az édesanya, akinek mint őrangyalnak és békebíróknak nagy feladata volna ugy a második, de leginkább a harmadik felvonásban, egyszerűen eltűnik. Ugy Tesitsnének, valamint Bratis őrnagynak is lehetett volna szerepe a második, esetleg a harmadik felvonásban is, de ezek is minden ok nélkül eltűnnek.

Dacára e kisebb hézagoknak, a premiér az előkelő közönség rokonszenvesen fogadta és az írók lelkes óvációjában részesítette.

A szereplők fényesen oldották meg nehéz feladatukat és mindenki buzgólkodott a siker érdekében.

Ezen említett, kis és mégis lényeges hibák kijavítása által a színmű becse teljes értékében megmarad. Dr. Márkus.

H I R E K.

Előadás balkáni vámpolitikánkról. Dr. Katona Sándor, az Országos Magyar Kereskedelmi Egyesülés titkára Budapestről vasárnap délután az Újvidéki Lloydban előadást tartott „Vámpolitikánk a Balkánon“ címmel. A Szerbiával, Romániával, Bulgáriával és Görögországgal jelenleg érvényben levő kereskedelmi szerződéseink keletkezésének és alapelveinek ismertetése után, számszerű adatokkal illusztrálta, hogy az 1906-ban életbe lépett mezőgazdasági védvámrendszer mennyire csökkentette a mi kivitelünket Szerbiába és Szerbia bevitelét a monarchiába, még pedig Németország és Anglia szerbiai kivitelének javára. Ezen a szomorú tényen vajmi keveset fog segíteni, ha a szerződések revíziójánál kizárólag a vámtételek mérséklésére óhajtunk szorítkozni. Kölcsönös forgalmunk emelésének csak egy biztos módszere van, még pedig szomszédjaink vonzalmának a megszerzése azáltal, hogy legfőbb export-cikkeinknek: a gabonának és az élőállatok behozatalát megkönnyítjük. Az elsőre az őrlési forgalom visszaállítására nyujtana módot, míg az élő állatok a belépő állomáson egészségügyi megfigyelésben részesülhetnének és csak azután kerülnének vagy vásárra, avagy a határszéli állomáson létesítendő állami ellenőrzés alatt álló vágóhídon feldolgozásra. Belépő állomásul Újvidéket fekvése kiváló mérvben alkalmassá tenné. Az őrlési forgalom egyenesen kizárja az árak leszorítását, míg az élőállat-behozatal engedélyezése esetén, takarmányunk igénybevétele s a melléktermékek nyerése révén a mezőgazdasági érdeke csak nyernének. Az illetékes tényezőknek az utóbbi időben tett nyilatkozataiban azonban-sajnos-vajmi kevés reményt nyujtanak arra, hogy a revíziós tárgyalások során ez az elv győzedelmeskedni tudna, m. p. az agráriusok makacs ellentállása miatt, melynek ellensúlyozására a kereskedő osztály szoros tömörülésére van szükség. Az előadást a jelenlevő nagyszámú hallgatóság zajosan megtapsolta, végül a „Lloyd“ titkára, Frank Gyula, mondott az előadónak köszönetet.

Kiszedték a hajóhidat. A Dunán hirtelen megindult jégzajlás e hó 6-án elszakította a hid két szakaszát s több ezer kor. kárt okozott. A váratlanul megindult jégzajlás következtében azonnal hozzáláttak a pontonok

kiemeléséhez, ami ezuttal csak nehéz munkával volt eszközölhető.

Épül a dunai hid. Az állandó dunai hid tárgyában arról értesülünk, hogy Matkovits Béla főispán személyes közbenjárásának sikerült a horvát bán ígéretét megnyerni arra nézve, hogy a horvát országos kormány 25 éven át évi 18,000 koronával fog hozzájárulni a hid építési költségeihez. Másfelől azonban azt az elszomorító hírt vesszük, hogy a kormány részéről kilátásba helyezett állami hozzájárulás elmarad, legalább ez idő szerint, mivel a pénzügyminiszter kijelentése szerint a f. é. költségvetésben nincs rá fedezet. Ilyformán a hid építése ismét elodáztatik, hacsak katonai közbelépés nem követeli az építés mielőbbi fogantatását.

Ujtás. Újvidék és Pétervárad közt eddigél télen, ha a hidat kiemelték, komponladikon és dereglyén bonyolítottat le a közlekedés, ami nem ritkán nagy nehézségekkel járt. Ezentúl jelentékeny javulás állott be, e téren, amit Störtz Mihály vállalkozó szellemű polgártársunknak köszönhetni. A jeles képzettségű mechanikus ugyanis benzín motoros, fedett helyiségekkel rendelkező hajót állított be, illetőleg ajánlott fel a városnak, mely az ajánlatot el is fogadta, úgy hogy most sokkal könnyelmesebben, biztosabban és gyorsabban, de sőt egészségi szempontból is kívánatosabb módon történik az átkelés.

Az izr. nőegylet f. hó 17-én tartandó művészi hangversenyén közreműködő ének-művésznő Ada Adrieneről, annak külföldi körutjáról következő kritikák jelentek meg: „Morgenzeitung“ Bresslau: Ma is arról tudósíthatunk, hogy a magyar Ada kisasszony érdekes jelenség. Érdekesebb és művészi módon ad elő, amit énekel, mindig meggyőzően hat. A közönség mindig jobban felmelegedett és végén zajos tapsal adott kifejezést, hogy az idegen jelenség nagy tetszést aratott. R. Bilke „Schlesische Zeitung“: Második dalestélyével újból beigazolta Ada kisasszony, hogy terjedelmes, hajlékony mezzoszopránal rendelkezik, hangja kitünően iskolázott, valami sajátos, kifejezésteli előadóképessége van és művészi alakít. És nem volt mesterkél, jól fészült, hanem naiv, melegsivű művészet. Amit itt a különböző darabok előadásánál énekelni, mondani és kedélyesen elcsevegni hallottunk, hihetően és egyszersmind vidtőan csengett, nevettek és sirtak vele. (Ernst Flügel). „Lokalanzeiger“-Berlin: A művésznőnek szép, nagyterjedelmű és jól iskolázott hangja van és erős előadó képességű. Hasonló, megleghangu elismeréssel szólnak a többi lapok is. — A hangverseny este pont 1/9 órakor veszi kezdetét és műsora: 1. a) Das Mutterherz. Ónémet ballada. b) Das Rätselied. Ónémet dalocska. c) Der Schweinehirt. Svéd dal. e) Phillis und die Mutter. Ónémet. f) Wat ick Dänk. Hollandi g) Hans und Liese. Német. h) Das Dorfschulmeisterlein. Ónémet. II. Gyermekek. a) Eine kleine möcht ichaben. (hegedűvel) b) Ein kleines Serenädchen (hegedűvel) c) Der Zwiegesang. Kisérettel. d) Ringellreihe Rosenkranz. e) Der Besen und die Rute. III. Zongorán előadja Dienzl Oszkár. a.) Rachmaninoff: Prelude b.) Chamnade: Ras hes Amphore. c.) Dienzl: Springbrunnen. IV. a.) Les Cloches de Nantes. b.) Enpassant par la Lorraine, c.) Le joli Tambour, d.) Le petit Bois damour, e.) La Legende du Conserit. Ófrancia dalok, ófrancia jelmezben. V. a.) Késő ősz van. Kaesoh Pongrac. b.) A gunár Nádor Mihály, c.) Levél a tanyáról. Lá-

nyi Ernő d.) A kosár. Csiky János e.) Erdőn. Székács Aladár. f.) Falu végén. Lányi Ernő. g.) Szerb dalok Bácsból. h.) Liliomszál. Dienzl Oszkár.

Művész hangverseny. Wilhelmus Henri németalföldi zongoraművész és Fredrich-Höttges Vally német dalénekesnő 1914. évi január hó 9-én Újvidéken a Kovács-féle nagy szálloda disztermében rendezendő hangversenye iránt élénk érdeklődés mutatkozik városunk és környékének összes műértő köreiben. A művész s a művésznő ezen hangversenyére a következő műsor állapított meg. Wilhelmusz úr Beethoven, Klubert és Chopin-féle zongoraműveket ad elő, s mint dalszerző is mutatkozik be a közönségnek. Fredrich-Höttges Vally asszony, Schubert, Brahms, Wilhelmus és Fyken V. dalaít fogja előadni. A „Wiener Tagblatt“ egy kritikában Wilhelmus úrról így nyilatkozott: Wilhelmus úr egy fényes tulajdonságu pianista, egy zseniális művész hibátlan technikával. Egy nápolyi lap Wilhelmus urat zongoraprofétának nevezte, egy isten áldott művésznőnek, a kinek gyönyörű tónusa a szív mélyére hat. A „Neues Wiener Abenblatt“ Fredrich-Höttges Vally asszonyról ezt írja: „A művésznő fenséges szép megjelenése teljesen harmonizál gyönyörű alt-hangjának pasztom hangzása, a mely minden helyzetben, a leggyöngédebb bársonypuha pianótól kezdve egészen a győzedelmes fortéig benyomásteljesen hat. A jelek után itélve Höttges asszony nemsokára kegyence lesz a valóban nem kis mértékben elkényeztetett bécsi közönségnek.“ A németalföldi lapok Höttges asszonyt a jelenkor legjobb altista művésznőjének nevezi. Hasonló módon írnak róla a budapesti, milánói, romai, orosz stb. lapok is. Belépti jegyek, nemkülönben műsorok is Ognjanović F. Szvetozár úr könyvkereskedésében Duna-utca 36. s este a pénztárnál válthatók.

A háztulajdonosok és földbirtokosok figyelmébe ajánljuk, hogy ingatlanokat terhelő és kamatokkal telekkönyvileg biztosított tartozásaikat a városi tanács adóügyi osztályánál (városháza fsz. 13. ajtó) január hó végéig annál is inkább jelentsék be, mert későbbi vallomásaikkal csak is a kellőleg indokolt igazolási kérvény alapján fogadtatnak el és vétetnek figyalembé az ált. jövedelmi pótdadó kivételénél.

Újvidéki naptár 1914-re. A B. Bodroger Presse azzal kedveskedett elfizetőknek, hogy naptárt adott ki német nyelven, mely a naptári részen kívül az uralkodóházra vonatkozó adatokat, a balkánháboru eseményeit, egy novellát s az orsz. vásárok jegyzékét tartalmazza. A számos képpel illusztrált naptárt nem elfizetők 50 fillérért szerezhetik meg a Gutenbergnyomdában.

A rendőrt bántotta. Az újvidéki kir. törvényszék Alexies Uros szenttamási lakost, mert Gruics Pál rendőrt bántalmazta és fegyverét el akarta venni, hatóság elleni erőszak miatt 4 napi fogházra ítélte.

Megfagyott. Bajáról jelentik: Leitner Győző vaskuti lakos a napokban este gyalog indult hazafelé. Utközben elfáradt és egy fa alá ült pihenni, ahol elaludt és az éjjel megfagyott. A csendőrőrszót talált rá reggel.

Nagy szenzáció az Apollóban. E hó 9., 10. és 11-én, amint értesülünk, az Apolló színház igazgatósága nagy áldozatok árán megszerezte az egész film piacon közismert szenzációt keltő legkacagtatóbb film vigjátékot, „A kék egér“ et. Remélhetőleg e darab már jó előre zsúfolta házat biztosít.

A szegedi kamara a munkásbiztosítás reformjáról. A szegedi kereskedelmi és iparkamarához utóbbi időben az iparos érdekeltség részéről számos panasz érkezett a munkások balesetbiztosítási járulékanak szinte korlátlan emelése ellen. Ezekből az esetekből kifolyólag a kamara legutóbbi teljes ülésének határozata alapján terjedelmes felterjesztést intézett a keresk. miniszterhez, amelyben megjelölte azokat az általános elveket is, melyek szerint az 1907. é. t.c. reformja megvalósítandó volna. A kamara véleménye szerint az autonómiának az elve helyes is, ezen nem is szabad változtatni, ellenkezőleg a kereseti és vállalati pénztáraknak kell igazi autonómiát adni az Országos Pénztár tulajdonított centralizációs törekvésével szemben, amely csak az ügymenetet drágítja és az ügyek elintézését akadályozza. Minthogy a vidéki pénztárak megtakarításaik nagyobb részét a központba kötelesek beszállítani, nem törekszenek takarékosra, hisz annak gyümölcsét úgy sem élvezhetik. A takarékosági szellem teljes hiánya a betegségyezés költségeit állandóan növeli és minthogy erre másutt nincs fedezet, a pénztárak szüntelenül emelik a balesetbiztosítási járulékokat, amelyek felső határát a törvény nem állapítja meg. Erre való tekintettel azt kéri a kamara, hogy a kerületi és vállalati pénztárak valóságos autonómiájának kiépítésén kívül a balesetbiztosítási díjak felső határa hatósági közegek közbejöttével állapíttassék meg, az egyes vállalatok pedig bizonyos kautelák mellett jogosítottassanak fel, hogy munkásaikat beleset ellen magán biztosító társulatoknál is biztosíthassák. Ennek a rendszernek az az előnye is volna, hogy az egyes vállalatok a törvényen túlmenő kedvezésekben is részesíthetnék munkásaikat, aminek igen nagy szociális jelentősége volna állandó munkástörzs nevelése szempontjából.

Közgazdaság.

Egészségügyi berendezések kiállítása Budapesten. Az utóbbi évek folyamán nemcsak a fővárosban, de a vidéken is a szerelőiparosok körében nagy érdeklődés nyilatkozik meg az u. n. egészségügyi berendezések iránt, amelyek az új lakásokban mindenfelé alkalmazhatók. E tapasztalat arra indította a m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatóságát, hogy az egészségügyi berendezési iparok köréből kiállítást rendezzen. A most megnyitott kiállítás a következő iparcsoportokat öleli fel: 1) vízvezeték és csatornázási berendezések, 2) házi gázvezetékek csőanyagait s tartozékait különös tekintettel az ipari gázszolgáltatásra; 3) vízmelegítő berendezések és tartozékaik, 4) helyi fűtő berendezések, 5) központi fűtőberendezések egyes lakosztályok és villaszerű családi házak szükségeire való tekintettel az újabb szerkezetekre, 6) fűtő és szellőztető berendezések, 7) a szerelő ipari szerelmények és segédesszközei különös tekintettel az újabb szerkezetekre, 8) fűtő és szellőztető berendezések céljaira szánt műszerek és készülékek, 9) szakbavágó irodalom. A kiállítással kapcsolatban az igazgatóság a földgáznak ipari és háztartási használatát is be fogja mutatni.

A kiállítással egyidejűleg a m. kir. technológiai iparmuzeum igazgatósága január-március hónapok folyamán rövidebb tanfolyamokat is rendez az idevágó iparok köréből. E tanfolyamok, melyek megtartásának időpontja később fog közölni, a következők:

1) Egyszintű fűtőberendezések méretezése és helyes szerkezeti kivitele 10 óra. Előadó: Ehrenreich Imre magánmérnök. Mesterek s végzett ipariskolások számára.

2) Gázfűtő és vízmelegítő készülékek helyes szerelése és beszabályozása a robbanás stb. veszedelem elhárítására s a jó ökonómia-ára való különös tekintettel. Kísérleti bemutatásokkal 8 óra. Előadó: Feyér Gyula tanár.

3) Kisebb vízmelegítő berendezések tervezése és szakszerű kivitele 10 óra. Előadó: Ehrenreich Imre magánmérnök. Mesterek vagy végzett felső ipariskolások számára.

4) A másodlagos szellőztető berendezés jelentősége és méretezése házi csatornázáson. 8 óra. Előadó: Bató Endre a Decó cég mérnöke. Mester stb. számára.

Az Ön szállítójának

**LEHET
ÉRDEKE
mást adni,**

Önnek azonban

**NEM LEHET
ÉRDEKE
mást elfogadni,**

mint ezen védjegyű

valódi

PALMA

kaucsuk

sarkot,

mely kipróbált,

első minőségű

világhírű gyártmány.

5. Az angol forrasztási eljárás bemutatása s összehasonlítása a forrasztással. Gyakorlatilag 12 óra. Bemutatja a Decó cég egy szerelője. Segédek és mesterek számára.

6) Újabb keletű csavarmetszők és karima felhengerlő szerszámok bemutatása, munkateljesítmény s a művelet tökéletessége szempontjából. 12 óra.

Tekintettel e kiállítás és a vele kapcsolatos tanfolyamok nagy fontosságára, az érdekelte közönség figyelmét ezuton is felhívja a szegedi kereskedelmi és iparkamara, amelynél a részletes program bármikor betekinthező.

Az iparsó árának megállapítása. A szegedi kereskedelmi és iparkamarának közlése szerint a kereskedelemügyi miniszter 94125/913. sz. rendelkezésével intézkedett a kedvezményes iparsó árának az 1914. évre való megállapításáról. E rendelet szerint a tiszta mennyiségben 2 kor. 57 fillér, 100 m/m-n feletti mennyiségben pedig 2 kor. 20 fillér. A tisztátalan iparsó ára 2 kor. 17 illetőleg 1 kor. 80 fillérben állapított meg, Ezek az árak a szigetkamara és marosújvári denaturáló telepeken való átvételre bírnak érvénnyel. Amihez Szigetkamaránál a bányahelytől a vasutig való szállításért még 18 fill. külön költség járul. A vasuti szállítási díjak a rendelő feleket terhelik.

A kedvezményes motorbenzin árának megállapítása. A szegedi kereskedelemügyi miniszter 94769 1913. sz. a. kelt rendeletével úgy intézkedett, hogy az adómentes motorbenzinnel dolgozó kisiparosok a motorbenzint a hazai kőolajfinomító gyárhoz továbbra is kedvezményes áron kapják. Ez az ár a gyárakkal történt megállapodás alapján március 31-ig, illetőleg további intéskedésig m/m-kint 24 koronában állapított meg.

Nyilt-tér.

Feltalálók!

Mérnökünk f. hó 11-én, vasárnap
Ujvidéken.

a „Grand Hotel”-ben a jelentkező feltalálókna bármely szabadalmi és értékesítési ügyben díjtalanul és készséggel felvilágosítással szolgál. Elfogad értékesítési megbízást 20% ellenében, jelentkezést az Állandó Szabadalmi Vásárra és VI. kontinentális értékesítési körutazásra.

Áron és Molnár

szabadalmi és értékesítési osztálya,
BUDAPEST, József-körut 9. szám.

Felölös szerkesztő: Zanbauer Ágoston.

Laptalajdonos az ujvidéki függetlenség és 48-as párt.

Porosz szén

és

porosz coax

elsőrendű minőség, versenyképes áron kapható:

BAUER GYULA cégnél

Ujvidék, Uzszenszka-utca 5. szám alatt.

Minden mennyiség házhoz szállíttatik.

TELEFON 147.

TELEFON 147.

Wotan Lámpa

A legjobb és a legtartósabb drótszálas lámpa.
Huzott drótszállal 75% árammegtakarítás.

Kapható villanyszerelési üzletekben, villanytelepeken és a
MAGYAR SIEMENS-SCHUCKERT-MŰVEK-nél, Budapest. VI., Teréz-körút 36. Gyár-utca 13.

Szives tudomásul.

Van szerencsém a n. é. közönség szives tudomására hozni, hogy Dr. Deak Imre fogorvos műtermének 10 éven át való vezetésétől visszalépve,

Kossuth Lajos-u. 28. sz. a.
nyitottam meg önálló műtermemet.

Mint eddig, ezentul is, a fogászat terén szerzett elméleti és gyakorlati tudásom, lelkiismeretes munkával töreksem a t. közönség további bizalmát biztosítani.

Tisztelettel **Blaschko Ede.**

40 koronáért 10 drb. legújabb dupla lemez-vel kitűnő

Beszélő gépet
küld

Truppel Béla
hangszertelepe
Ujvidék,
Duna-utca 17.
Telefon: 370.

A háztartás kis katedrójából. Se magadat, se cselédedet ne terheld meg nagyobb munkával, mint ami szükséges, hogy a háztartás rendes és kényelmes legyen. Ne légy pazarló. Ügyelj arra, hogy minden étel, amelyek asztalra kerülnek, tiszta, izletes és külső színre is tetszetős legyen. Ép azért mindig csak Dr. Oetker sütőporát használj a sütésre. Ezzel munkaerőt, pénzt és időt takarítasz s amit főzész, amit sütsz, izletes és tápláló lesz.

KÖHÖGÉS

rekedtség, hurut, elnyálkásodás
görcs- és szamárköhögés ellen

K A I S E R

mell-karamellái a „3 fenyővel.”

605 közjegyzőileg hitelesített orvosi és magán bizonyítványok tanuskodnak a biztos sikerről.

Felette izletes, kellemes bonbonok,

Csomagja 20 és 40 fill. doboz 60 fill. kapható Hercog István, Grossinger János, Küchler Béla gyógyszerárjaiban. Stefánovits Ly. fia, Petrovits és Popovits kereskedéseiben, Klein Oszkár droguistánál, Strasser István gyógyszer. Karlóca, Kocziák Ruma, Jhreg C. Ratais örökösei Apatin, Brodski, Adamffy gyógyszer. Pétervárad, Kujaschkovic Mitrovic, Hainis A. India, Hondl J. Ruma, Wagner A. Dobrica, Peternek Ottó Ujszlankamen, Gebauer Emil gyógyszer. Bács.

38219. szám.

kig. 1913.

Árverési hirdetmény.

A városi tanács a tvh. bizottság 155/1913 kig. számú határozata folytán az új gimnázium mellett nyitott utcában a város tulajdonát képező telkek eladására 1914. évi január hó 29-ik napjának d. e. 9 órájára a helyszínére nyilvános szóbeli árverést hirdet. Az árverési feltetelek és helyszínrajz az árverést megelőző napig a városi mérnöki hivatalnál betekintheők.

Ujvidék szab. kir. város tanácsa
1913. évi december hó 20. napján.

Dr. DEMETROVITS,
kir. tanácsos, polgármester.

Állást keres.

Intelligens. jó megjelenésű, 25 éves, nős, gyermektelen jobb iparos, magyar, német és szerb nyelv ismerettel és jó írással, Raktárnoki, Pénzbeszedői vagy ehez hasonló más bizalmi állást — némi ovadékkal — azonnali belépésre keres. Cím a kiadóhivatalban.

Egészségéről van szó

Igyék naponta 1-2 palack

Szt. István dupla malátasört.

A söriparban korszakot alkotó a Kőbányai Polgári Serfözde ezen világhírű söre, amelyet ma már minden országban utánoznak. Nemcsak a legelvezetesebb üdítő ital, de csodálatos gyógyhatása is van, idegesség-, étvágyhiány-, vérszegénység-, álmatlanság-, tüdő- és gyomorbetegségeknél; állandó lábadozó betegeknek és szoptatónőknek is. Ajánlja: Noorden tanár Bécsben; Korányi tanár Budapesten; Glax tanár Abbáziában és számos más szaktekintély. Bécs város kényes izlésű közönsége évenként két millió palacknál röbbit fogyaszt ezen magyar sörből.

Kapható minden fűszer- és csemegeüzletben és jobb kávéházban.

Főraktár: **Freud I. Fiai**, Ujvidéken.

Telefon szám: 70.

Doszitaj-utca 7.

„Club“ cigaretta papir

valódi csak az, melyen az itt látható védjegy van.
Minden könyvecske teljes 100 lapot tartalmaz.

Óvakodjunk az utánzatoktól,

mert ezek minősége csekély értékű.

Nyomatott a „Gutenberg“ villanyerőre berendezett könyvnyomdájában Ujvidéken.